

ชื่องาน แปรรูปจักสานแผ่นกสาน

ผู้ถ่ายทอด

นางสุขุภา คล่องนักรบ (วิทยากร)
นายอุทัย จันทรหอม (ผู้ช่วยวิทยากร)

เวลาในการฝึกอบรม

ทฤษฎี / ฝึกปฏิบัติ ๒๑ ชั่วโมง

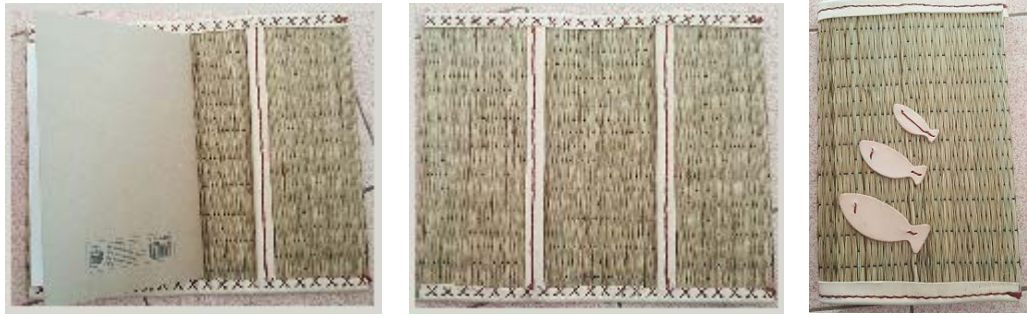
วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์

- หนังแท้
- ด้านเส้นหนา
- ด้ายเทียน
- กาว สำหรับทาหนัง
- กรรไกร
- คัตเตอร์
- เข็ม เบอร์ใหญ่
- เข็ม เบอร์เล็ก
- น้ำยาขัดหนัง
- แผ่นกสาน
- ค้อนตอก
- เข็มตอก ๖ รู
- เข็มตอก ๒ รู
- ที่รองตอก
- ที่รองกรีด
- ไม้บรรทัด
- ปากกา ดินสอ
- คลิปหนีบ
- เหล็กเสียบ
- สายหนัง

ขั้นตอนการปฏิบัติ (โดยละเอียดพร้อมภาพประกอบแต่ละขั้นตอน)

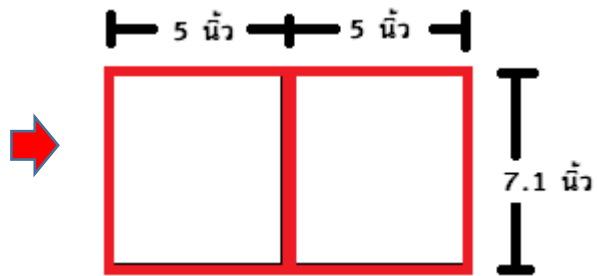
ชื่องาน ปกสมุดจากแผ่นกกสาน

รายละเอียดพร้อมภาพประกอบ

๑. วัสดุเพิ่มเติม

สมุด ๑ เล่ม เมื่อกางออกจะมีขนาด กว้าง ๗.๑ นิ้ว ยาว ๑๐ นิ้ว

๒. การเตรียมวัสดุแผ่นกกสานทำปกสมุด

- เตรียมแผ่นกกสานสำหรับทำปกสมุด ตัดให้มีขนาด กว้าง ๘ นิ้ว ยาว ๑๗ นิ้ว

- นำแผ่นกกสานที่ทอเสร็จ นำมาตัดขอบที่เกินรูดออกด้วยกรรไกร ตามรอยเส้นปะ

- นำแผ่นกกสานที่ผ่านการตัดขอบแล้ว มาตัดให้มีขนาดความกว้าง ๘ นิ้ว ตามความยาวของแผ่นกกสาน

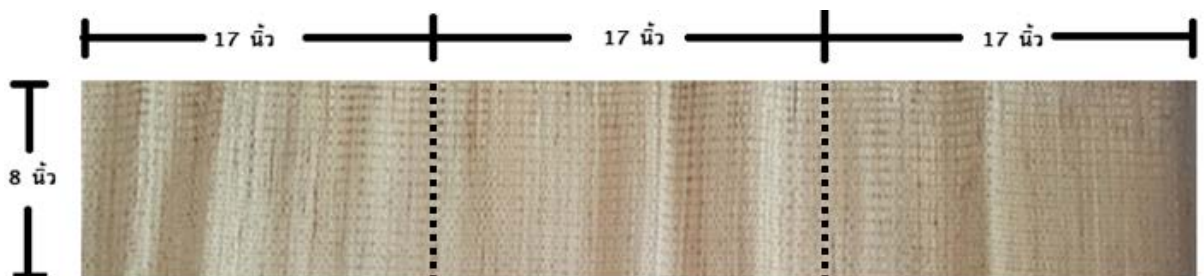
ข้อควรระวัง

- ควรตัดตามความยาวของแผ่นกกสานอย่าตัดตามขวางเพราะจะทำให้เส้นกกที่ทอหลุดออกมา

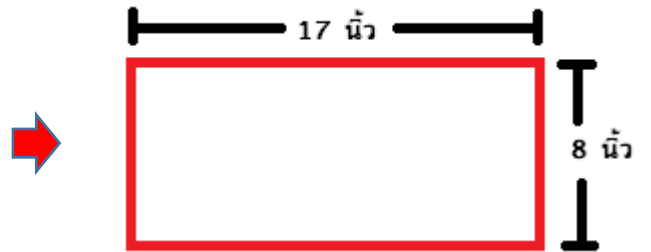
- นำแผ่นกกสานที่ตัดเสร็จแล้วมาเย็บขอบด้วยจักรเย็บผ้าหรือด้วยมือตามความถนัดทั้ง ๒ ด้าน โดยเย็บตามด้านยาวของเส้นที่ตัดเพื่อไม่ให้เส้นกกหลุด เนื่องจากยังไม่ได้เก็บขอบ

- นำแผ่นกกสานที่ผ่านการเย็บมาแล้ว ทำการวัดความยาว ๑๗ นิ้ว แล้วตัดแบ่งตามความยาวของแผ่นกกสาน

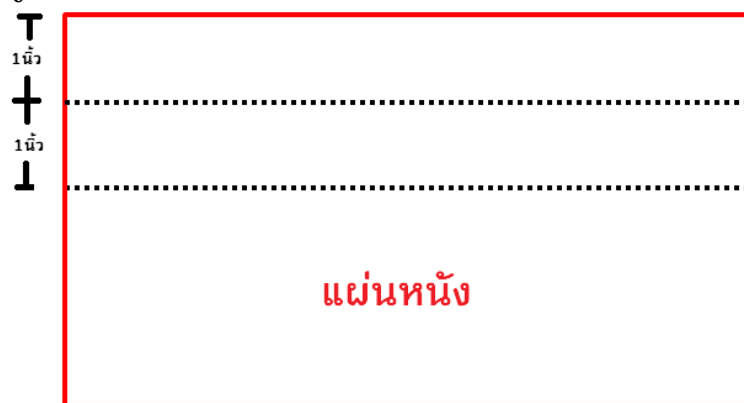

- จะได้แผ่นกกเส้นที่เป็นวัสดุ ขนาด ๘ x ๑๗ นิ้ว

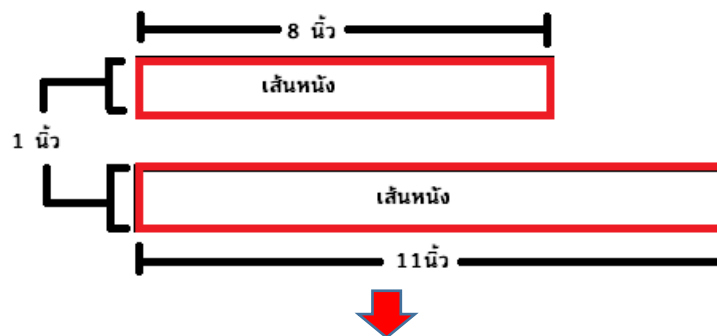

๓. การเตรียมเส้นหนัง

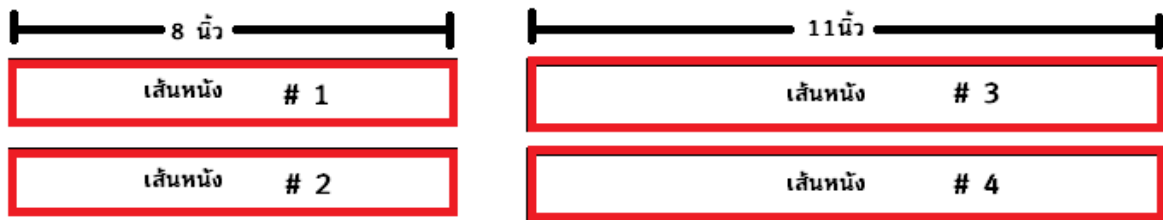
- นำแผ่นหนังแท้ขนาดใหญ่ มาวัดความกว้าง ๑ นิ้ว ตัดตามยาวของผืนหนัง

- นำเส้นหนังแท้ที่ได้มาตัดแบ่งให้มีขนาด ๑ x ๘ นิ้ว จำนวน ๒ เส้นและ ๑ x ๑๑ นิ้ว จำนวน ๒ เส้น

กำหนดหมายเลขให้กับชิ้นหนังสือเพื่อความเข้าใจในการอธิบายการประกอบกระเป๋า

๔. การประกอบปกสมุดจากแผ่นกกสาน

- นำเส้นหนังสือ # ๑ มาพับครึ่งให้เป็นรอยแล้วทากาว

- จากนั้นนำเส้นหนังสือที่ทากาวแล้วไปวางทาบกับแผ่นกกสานด้านกว้าง

- แล้วใช้คลิปหนีบ หนีบทับบนตัวเส้นหนังสือทั้งเส้นเพื่อให้เส้นหนังสือยึดติดกับแผ่นกกสาน โดยหนีบทิ้งไว้ประมาณ ๕ นาที

- นำแผ่นกกสานที่เข้าขอบด้วยเส้นหนัง มาวัดกำหนดจุดกึ่งกลาง แล้วนำเหล็กเสียบกรีดให้เป็นรอยสำหรับการตอก

ข้อควรระวัง

- ที่ใช้เหล็กเสียบกรีดให้เป็นรอยเพราะเวลาตอกรอยที่ตอกจะเรียงต่อกันสวยงาม

- นำแผ่นกกสานที่ติดขอบหนังและกรีดรอยแล้ว มาตอกโดยใช้เข็มตอกขนาด ๖ รู ตอกตามรอยกรีดโดยเริ่มจากบนลงล่าง

- นำเส้นด้ายเทียนร้อยเข็มแบบเส้นเดี่ยวให้มีความยาวมากกว่า ๘ นิ้ว และให้ยาวพอสำหรับเก็บด้ายเมื่อเย็บเสร็จแล้ว

ข้อควรระวัง

- การกะความยาวของเส้นด้ายขึ้นอยู่กับวิธีการเย็บ
ถ้าเย็บแบบเนา ความยาวเส้นด้ายมากกว่า ๘ นิ้ว
ถ้าเย็บแบบตันถอยหลัง ความยาวเส้นด้ายมากกว่า ๑๖ นิ้ว
ถ้าเย็บแบบไขว้ ความยาวเส้นด้ายมากกว่า ๑๖ นิ้ว
- ควรกะความยาวเพื่อตอนเก็บเส้นด้ายด้วย

- นำแผ่นกกสานที่ตอกหนังเสร็จแล้วมาเย็บตามรอยที่เจาะรู ด้วยวิธีเนาจนสุดขอบแล้วเก็บด้าย

- นำเส้นหนัง # ๒ มาพับครึ่งให้เป็นรอยแล้วทากาว

- จากนั้นนำเส้นหนังที่ทากาวแล้วไปวางทาบกับแผ่นกกสานด้านกว้าง อีกด้านที่ยังไม่ได้เก็บเส้นหนัง

- แล้วใช้คลิปหนีบ หนีบทับบนตัวเส้นหนังทั้งเส้นเพื่อให้เส้นหนังยึดติดกับแผ่นกกสาน โดยหนีบทิ้งไว้ประมาณ ๕ นาที

- นำแผ่นกกสานที่เข้าขอบด้วยเส้นหนัง มาวัดกำหนดจุดกึ่งกลาง แล้วนำเหล็กเสียบมากกรีตให้เป็นรอยสำหรับการตอก

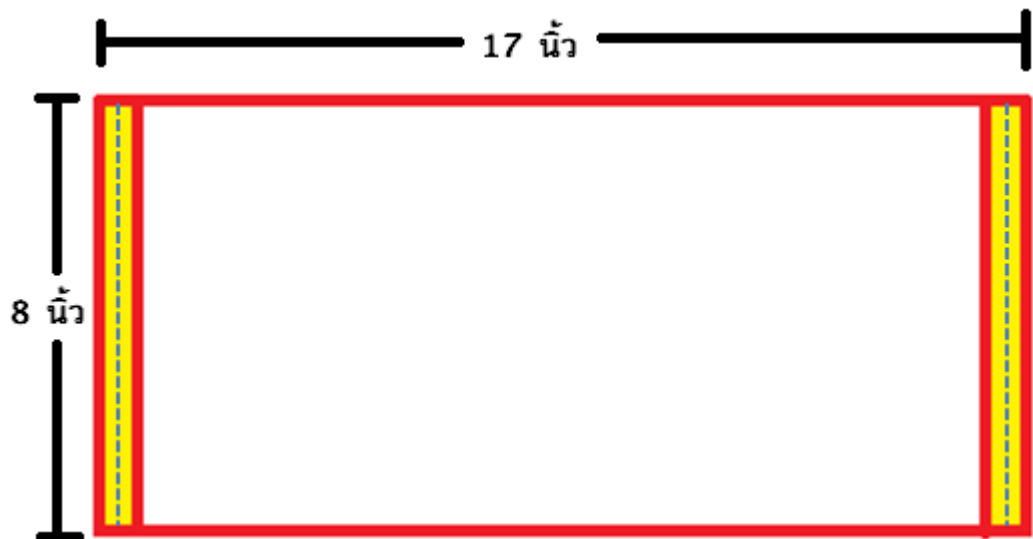

- นำแผ่นกกสานที่ติดขอบหนังและกรีดรอยแล้ว มาตอกโดยใช้เข็มตอกขนาด ๖ รู ตอกตามรอยกรีดโดยเริ่มจากบนลงล่าง

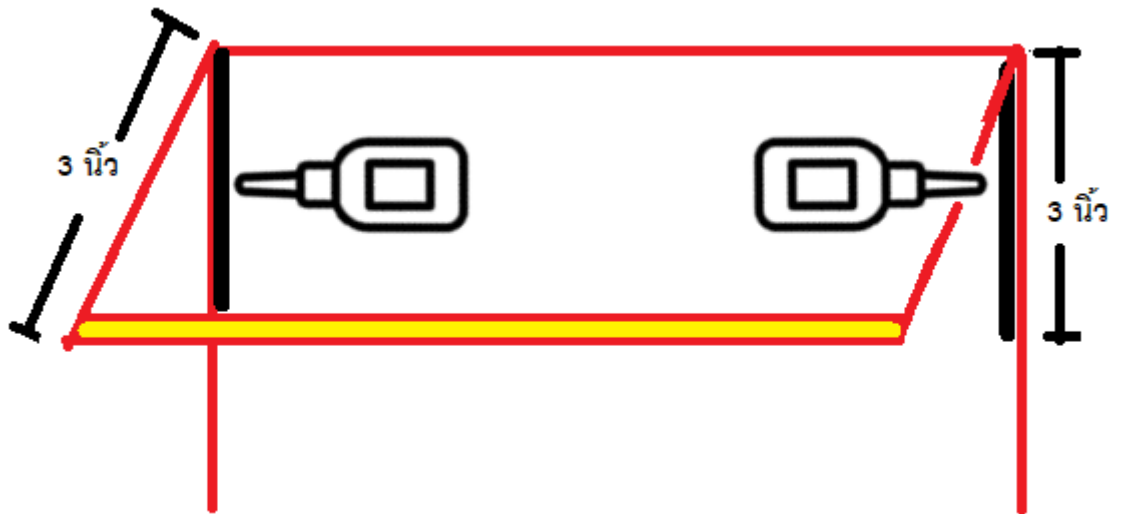
- นำเส้นด้ายเทียนร้อยเข็มแบบเส้นเดียวให้มีความยาวมากกว่า ๘ นิ้ว และให้ยาวพอสำหรับเก็บด้ายเมื่อเย็บเสร็จแล้ว
- นำแผ่นกกสานที่ตอกหนังเสร็จแล้วมาเย็บตามรอยที่เจาะรู ด้วยวิธีเนาจนสุดขอบแล้วเก็บด้าย

- ให้พับด้านที่เย็บขอบหนังเข้ามาประมาณ ๓ นิ้ว

- หยอดกาวด้านในต่อจากรอยที่พับแผ่นกกสาน ทั้ง ๒ ข้างซ้ายขวาตามรูป

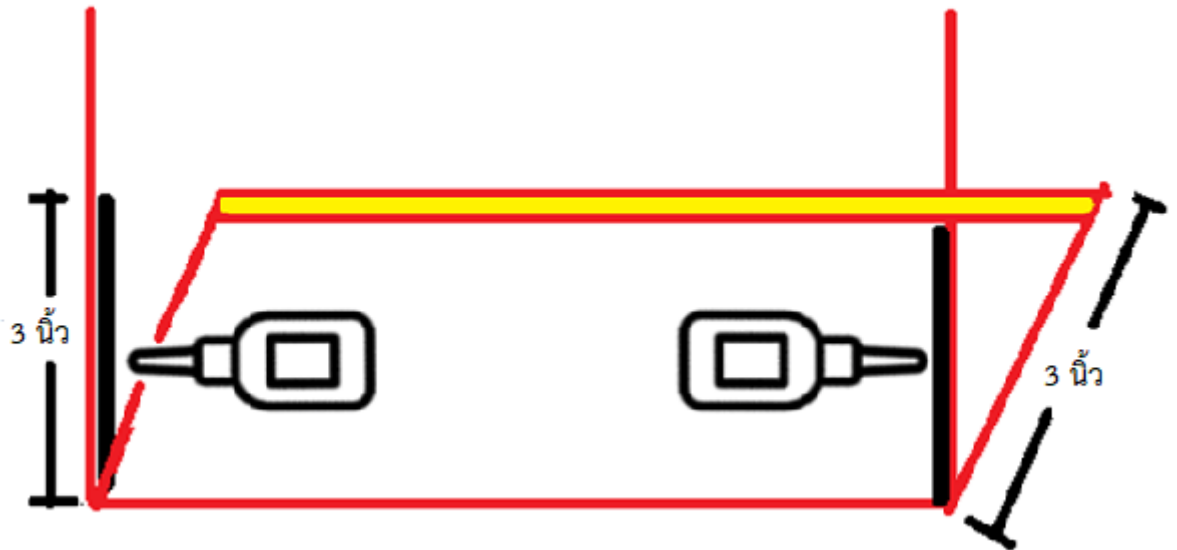
- พับแผ่นกกสานด้านที่เย็บขอบหนึ่งแล้ว ลงมาปิดพอดีกับที่ทำได้ทากาว ใช้ตัวหนีบหนีบ ทิ้งไว้ ๕ นาที เพื่อให้แผ่นกกสานติดกัน

- ให้พับด้านที่เย็บขอบหนึ่งอีกข้างหนึ่ง เข้ามาประมาณ ๓ นิ้ว ให้พับเข้ามาด้านเดียวกับที่พับกับอีกข้าง

- หยอดกาวด้านในต่อจากรอยที่พับแผ่นกกสาน ทั้ง ๒ ข้างซ้ายขวาตามรูป

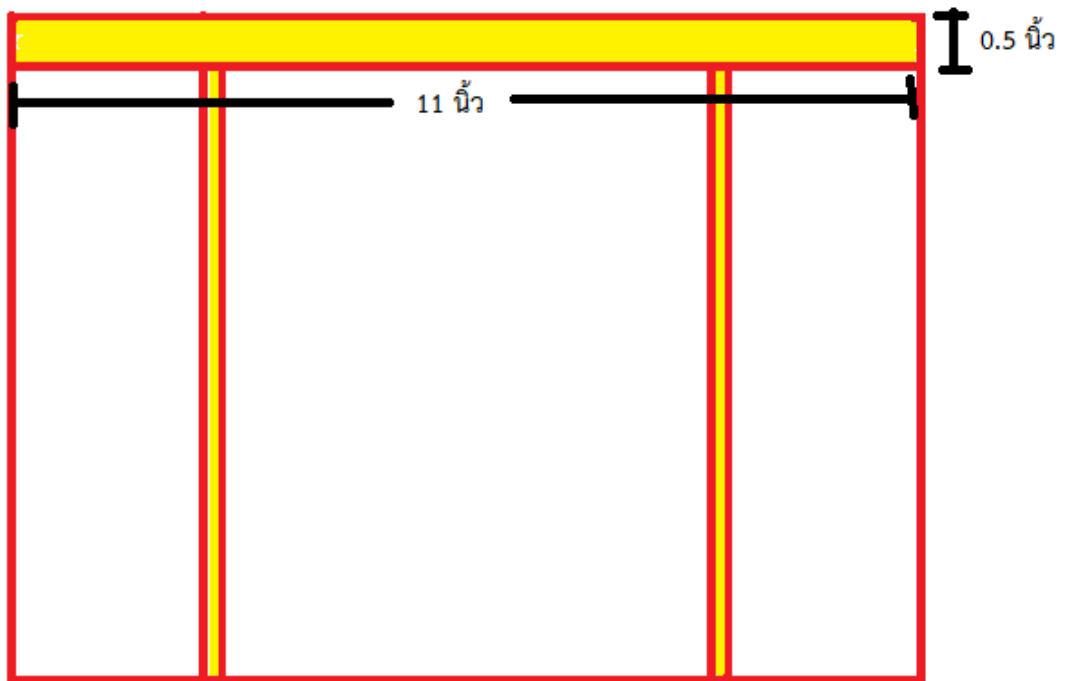
- พับแผ่นกกสานด้านที่เย็บขอบหนังแล้วอีกข้างหนึ่ง ลงมาปิดพอดีกับที่ทำได้ทากาว ใช้ตัวหนีบหนีบ ทิ้งไว้ ๕ นาที เพื่อให้แผ่นกกสานติดกัน

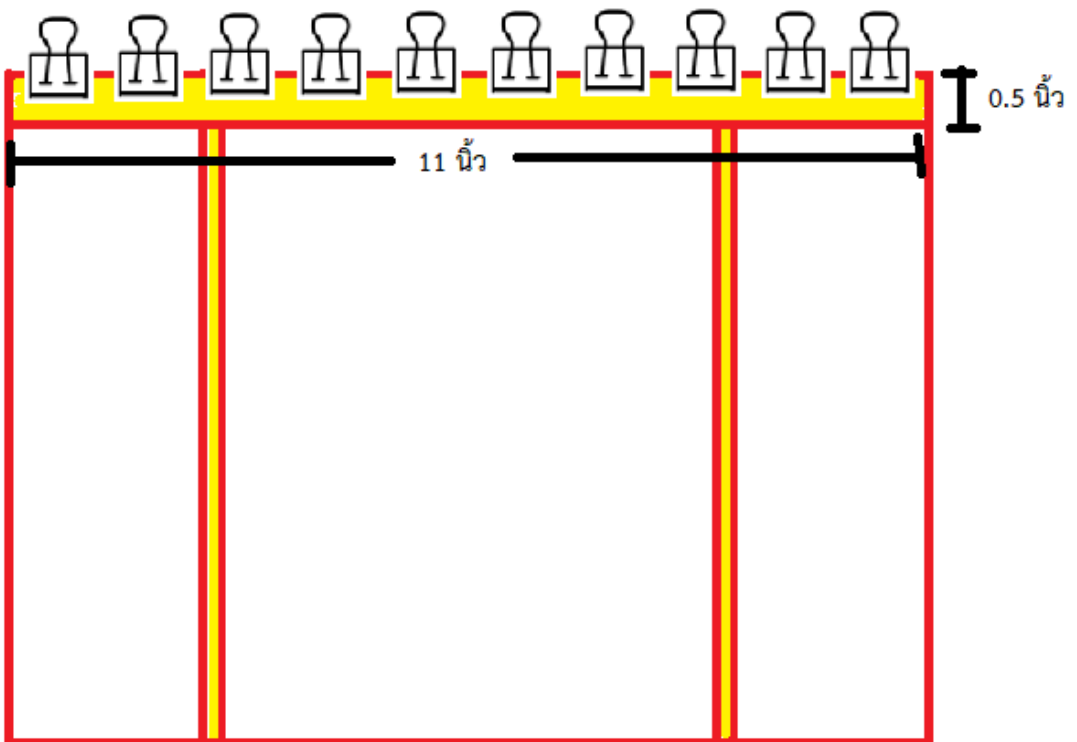
- นำเส้นหนัง # ๓ มาพับครึ่งให้เป็นรอยแล้วทากาว

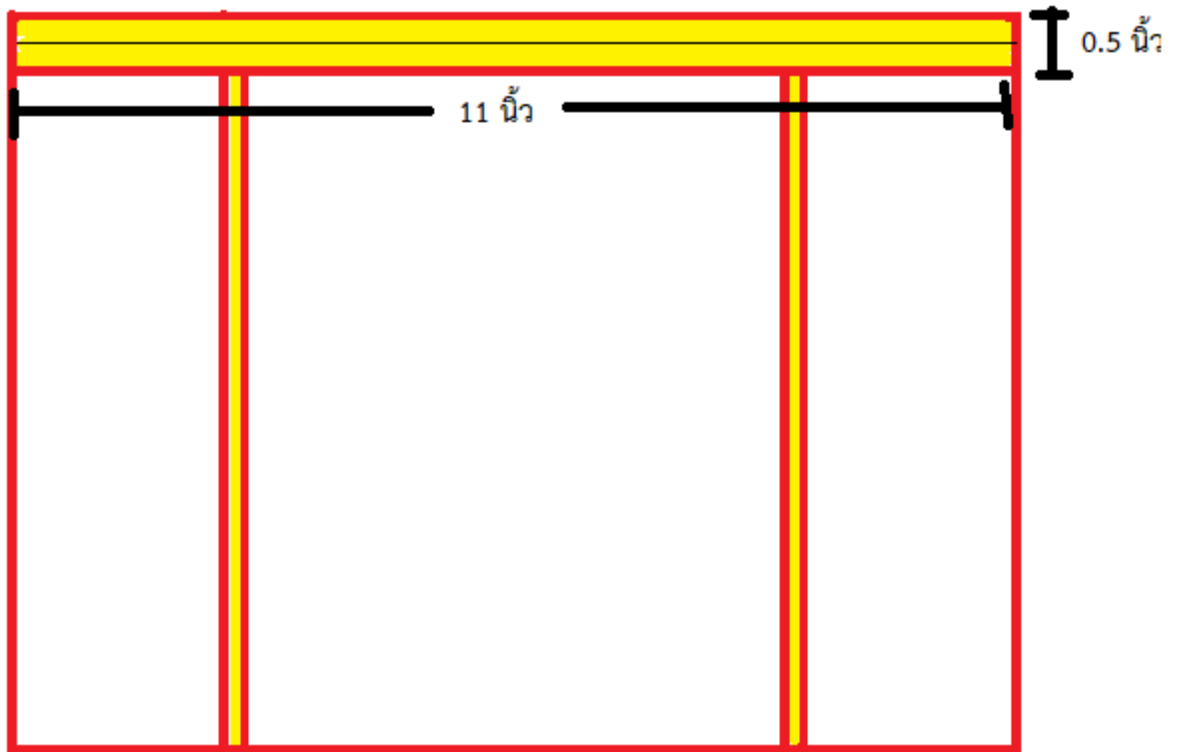
- นำเส้นหนังที่ทากาวแล้วไปวางทาบกับแผ่นกกसानด้านยาว

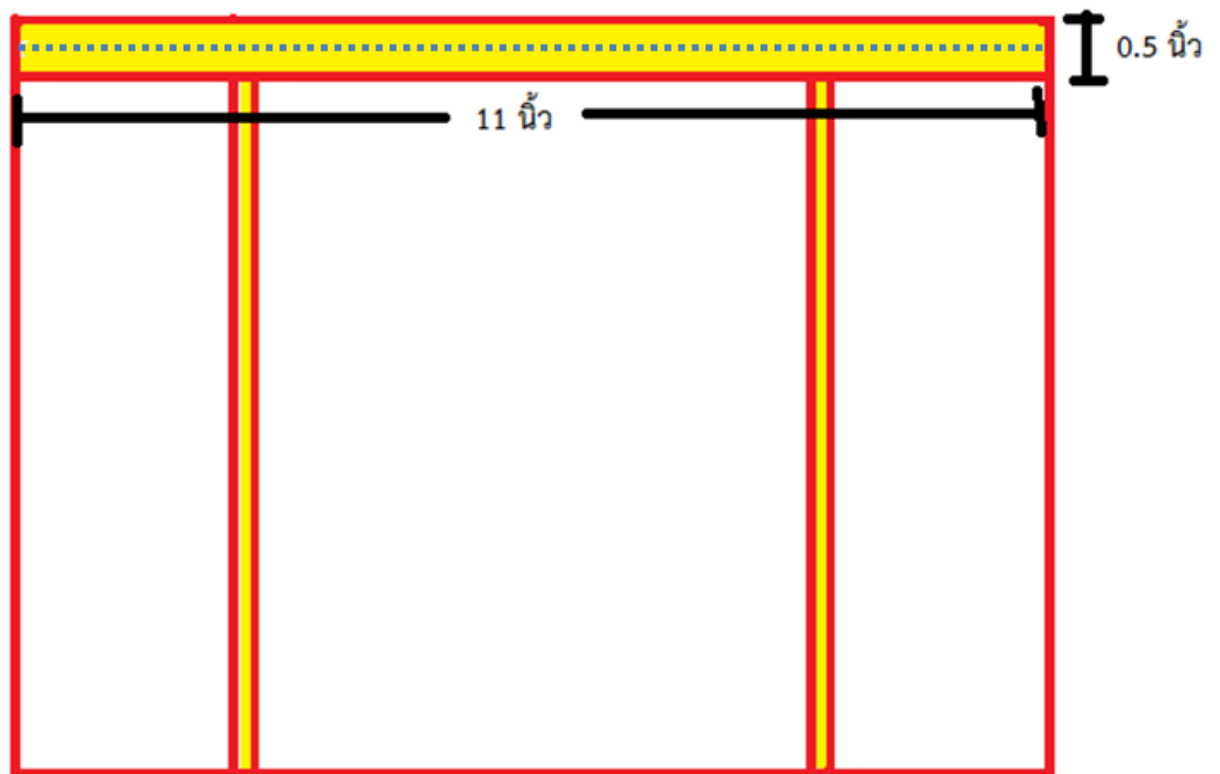
- แล้วใช้คลิปหนีบ หนีบทับบนตัวเส้นหนังทั้งเส้นเพื่อให้เส้นหนังยึดติดกับแผ่นกกसान โดยหนีบทิ้งไว้ประมาณ ๕ นาที

- นำแผ่นกกसानที่เข้าขอบด้วยเส้นหนัง มาวัดจุดกึ่งกลางเส้นหนังหัวท้าย แล้วนำเหล็กเสียบมารีดให้เป็นรอยสำหรับการตอก

- นำแผ่นกกसानมาตอกเส้นหนังที่ผ่านการกรีดรอยแล้ว โดยใช้เข็มตอกขนาด ๖ รู ตอกตามรอยกรีดโดยเริ่มจากซ้ายไปขวา

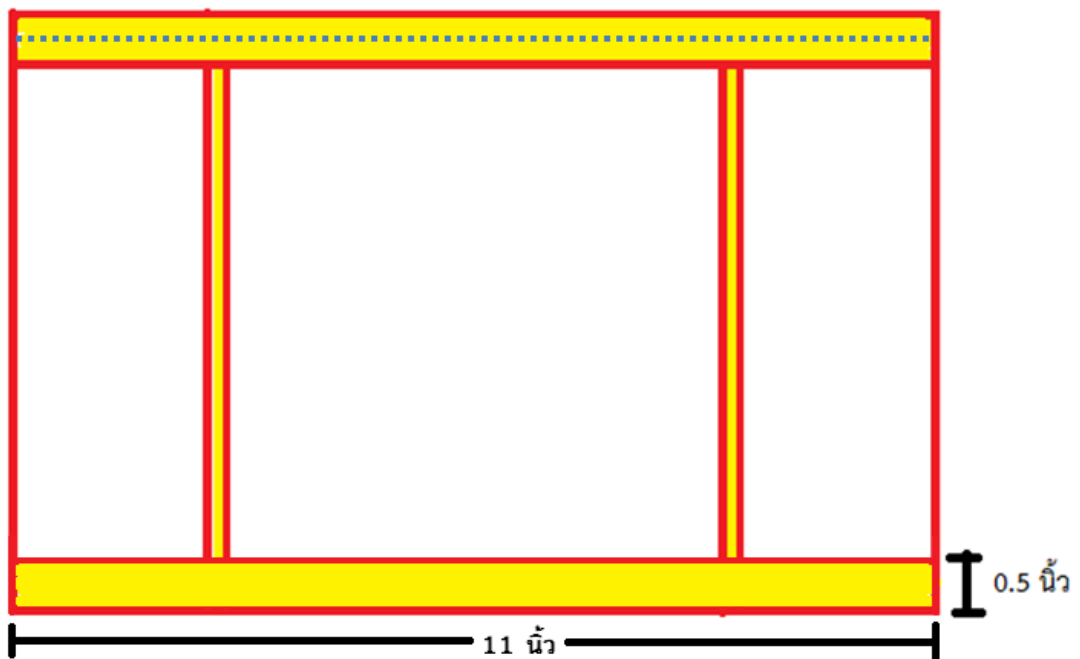

- นำเส้นด้ายเทียนร้อยเข็มแบบเส้นเดี่ยวให้มีความยาวมากกว่า ๑๑ นิ้ว และให้ยาวพอสำหรับเก็บด้ายเมื่อเย็บเสร็จแล้ว
- นำแผ่นกกसानที่ตอกหนังเสร็จแล้ว ทำการเย็บหนังติดกับแผ่นกกसान ตามรอยเจาะ

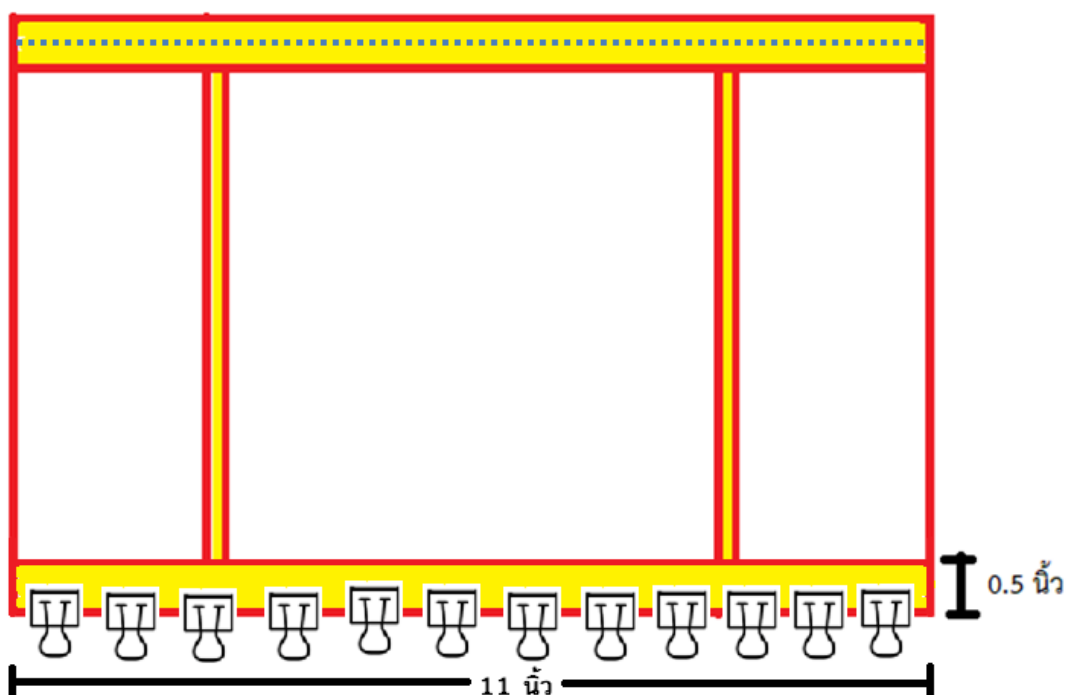
- นำเส้นหนัง # ๔ อีกเส้นหนึ่งมาพับครึ่งให้เป็นรอยแล้วทากาว

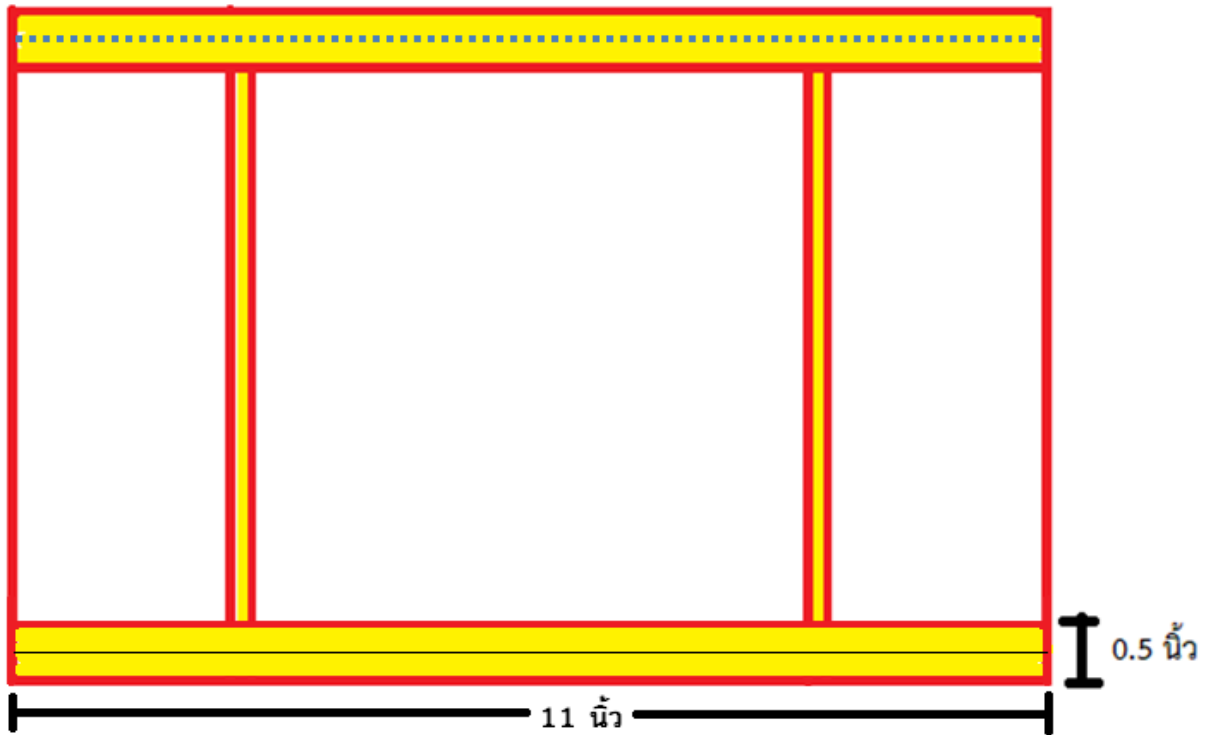
- นำเส้นหนังที่ทากาวแล้วไปวางทาบกับแผ่นกกสานด้านยาว อีกด้านที่ยังไม่ได้เข้าขอบหนัง

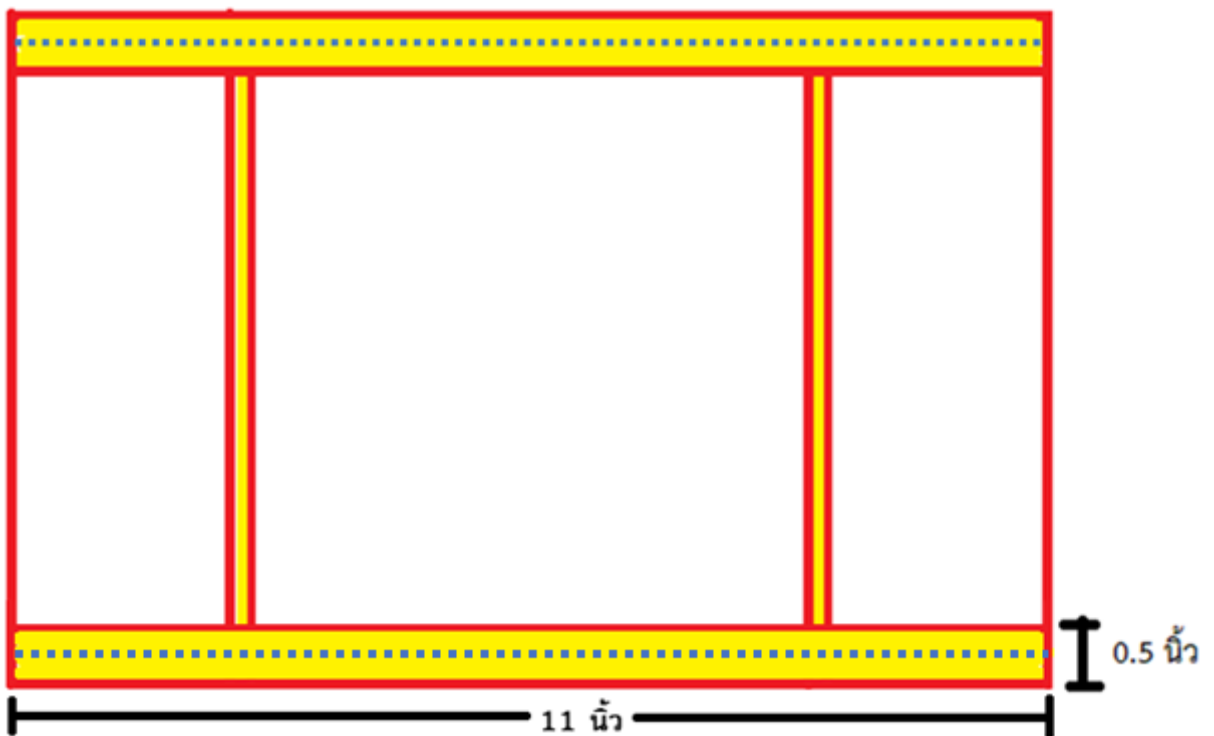
- แล้วใช้คลิปหนีบ หนีบทับบนตัวเส้นหนังทั้งเส้นเพื่อให้เส้นหนังยึดติดกับแผ่นกกสาน โดยหนีบทิ้งไว้ประมาณ ๕ นาที

- นำแผ่นกกसानที่เข้าขอบด้วยเส้นหนัง มาวัดจุดกึ่งกลางเส้นหนังหัวท้าย แล้วนำเหล็กเสียบมากรีดให้เป็นรอยสำหรับการตอก

- นำแผ่นกกसानมาตอกเส้นหนังที่ผ่านการกรีดรอยแล้ว โดยใช้เข็มตอกขนาด ๖ รู ตอกตามรอยกรีดโดยเริ่มจากซ้ายไปขวา

- นำเส้นด้ายเทียนร้อยเข็มแบบเส้นเดี่ยวให้มีความยาวมากกว่า ๑๑ นิ้ว และให้ยาวพอสำหรับเก็บด้ายเมื่อเย็บเสร็จแล้ว
- นำแผ่นกกसानที่ตอกหนังเสร็จแล้ว ทำการเย็บหนังติดกับแผ่นกกसान ตามรอยเจาะ

- เมื่อเย็บเสร็จแล้วจะได้ดังรูป

ข้อแนะนำ

- แผ่นกกสานที่เป็นวัตถุดิบถ้าทอแล้วทำการเก็บข้าง(เม้ม)ด้วย จะทำให้สวยงามและเพิ่มมูลค่ามากขึ้นดูเป็นธรรมชาติมากกว่าการเก็บขอบด้วย เส้นหนึ่ง
- หนังที่ใช้ควรเป็นหนังแท้ ไม่ควรใช้หนังเทียม เพื่อสื่อความหมายถึงสินค้าที่เราทำมาจากธรรมชาติ ๑๐๐%
- สามารถตกแต่งเพิ่มเติมได้ โดยเพิ่มรูปปลา รูปทุเรียนบนแผ่นกกสาน เพื่อให้สามารถสร้าง Story ของท้องถิ่น หรือจะทำสายห้อยเพิ่มเติมเพื่อเป็นที่ขึ้นสมุด เป็นการเพิ่มมูลค่าของสินค้า

ข้อพึงระวัง

- ควรกรีดก่อนเจาะรู เพื่อเวลาเจาะรูจะได้เรียงกันสวยงาม แล้วเวลาเย็บจะได้เรียงต่อกันสวยงาม
- การตอกหนังควรตอกด้วยน้ำหนักรูที่เท่ากัน เพื่อไม่ให้เกิดรูใหญ่ รูเล็ก
- เข็มที่ใช้ควรใช้เบอร์ใหญ่ และด้ายที่ใช้ควรใช้ด้ายเทียนเพื่อให้กระชับกับแผ่นกกสานและหนัง
- การเย็บ ควรใช้ด้ายเส้นเดียว และไม่ควรมีรอยต่อของด้ายเพราะจะไม่สวยงาม
- การเย็บขอบจะเย็บแบบเนา ดันถอยหลัง กากบาท หรือแบบไหน ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละคน แต่การเย็บจะต้องลงน้ำหนักให้พอดีเท่าๆกันทุกเส้นเพื่อความสวยงาม

ภาพชิ้นงานสำเร็จรูป

